

Vidhållande alltså grundsatsen om total försäljning, inskränker jag mig dock under för handen varande omständigheter till att föreslå,

att Riksdagen må för sin del besluta, att de kronans hemman och lägenheter, hvilkas bibehållande åt kronan icke på grund af särskild anledning påkallas, och hvilka vid anställd arrendevärdering beräknats icke kunna lemna högre arrendeaftgift än 1,000 kronor årligen, må på enahanda villkor, som i Kammarkollegii cirkulär den 14 augusti 1874 rörande försäljning af vissa kronolägenheter föreskrifvas, å offentlig auktion försäljas, samt att de medel, som härigenom inflyta, skola användas till minskande af statens skuld eller till bestridande af utgifter för statens jernvägsbyggnader.

Stockholm i Januari 1879.

C. J. Svensén.

N:o 6.

Af Herr **S. Wieselgren**: Med förslag till förändrad lydelse af 15 kap. 11 § kyrkolagen.

I kyrkolagens 15 kap. 11 § stadgas, att ingen skall trolofvas, "som icke kan Luthers katekes och hafver begått Herrans nattvard."

Då för äktenskap fordras trolofning, för trolofning nattvardsgång och för nattvardsgång konfirmation, följer häraf, att hvarje svensk, man eller qvinna, som tillhör svenska kyrkan, måste, för att kunna ingå äktenskap, hafva konfirmerats och åtminstone en gång begått Herrans heliga nattvard.

I kyrkolagens 11 kap. 2 § stadgades straffpåföljd för den, som motvilligen öfver år och dag afhöll sig från Herrans nattvard. Man insåg det origtiga uti att vilja tvinga någon till nattvardsgång, och §:en upphäfdes genom Kongl. förordningen den 16 november 1863. Men

så länge förstberörda lagstadgande kvarstår med gällande kraft, finnes ännu alltid *tvång* till konfirmation och nattvardgång för en hvar, som vill ingå äktenskap och icke utträdt ur svenska kyrkan.

Det torde vara bekant, att tusentals svenske medborgare känna sig tryckte af detta tvång. Af samvetsskäl kunna de icke låta sig konfirmeras; de få således icke begå nattvarden, kunna af samma anledning icke ingå lagligt äktenskap. Ett vida större antal än desse är icke sjelft häraf berördt, men anser likväl orätt och upprörande, att konfirmation och nattvardgång göres till vilkor för rätten att bygga äktenskap; de fråga, om, då ingen annan än den religiöst troende bör aflägga konfirmationslöftena och framgå till nattvardsbordet, heller ingen annan än denne bör gifta sig? Men om rätt att ingå gifte icke kan och icke bör förmenas äfven den religiöst likgiltige, fritänkaren, ateisten — är det då tillbörligt, spörja de vidare, att såsom vilkor för denna rätt af honom fordra löften, hvilka han måste hyckla, och nattvardgång, till hvilken skriftermålet måste förklara honom ovärdig? Då de icke kunna på mer än ett sätt besvara dessa frågor, förena de sina önskningsar med de förre, som under åberopande af Regeringsformens 16 § vända sig till lagstiftaren med bön om ändring i de stadgar, som antingen söka tvinga deras samveten, eller, der detta icke lyckas, hindra dem att ingå lagligt äktenskap.

Svensk lag uppdrager, med undantag för vissa främmande trosbekännare, åt svenska kyrkan att förrätta den vigsel, med hvilken äktenskap afslutas. Och denna kyrka svarar på sådan klagan, som omförmålt, att *hon* icke kan tilldela kyrklig vigsel eller uttala kyrklig välsignelse öfver andra än dem, som inför henne bekänt sin kristna tro, lofvat att vidblifva densamma och begått den heliga nattvarden.

Om staten erkänner detta svar såsom berättigadt, måste staten antingen förklara en hvar, som vare sig af samvetsömhet eller af förstockelse eller af andra skäl underlåter att ställa sig nämnda vilkor till efterrättelse, förlustig rätten att — ingå lagligt äktenskap; eller också måste han för desse anordna borgerlig vigsel.

Faktiskt råder hos oss det förra förhållandet. Efter låg beräkning torde redan 12 till 16,000 svenske män och qvinnor, på grund af baptistiska tänkesätt, vara förlustige rätt att ingå lagligt gifte. Under åren 1876—77 räknades ibland desse 118 personer, hvilka funno sig hänvisade till hjonelags byggande utan vigsel, utan lagens erkännande af deras äktenskap. Samma lott drabbar separatisterna i Norrland, Dalarne, m. fl. orter. Antalet af desse till vigsel oberättigade ökas med hvarje år; och med hvarje år ökas ock de olägenheter, som ur dessa förhållanden uppstå. Jag anser mig icke behöfva påpeka

dem. De träffa ej mindre de enskilde kontrahenterna och deras barn, än äfven samhället.

Då så är fallet, och då staten ännu alltjemt drager i betänkande att införa borgerligt äktenskap, synes mig behof förefinnas af ändring i krafven för rätt till kyrklig vigsel. En statskyrka måste taga i betraktande förhållanden, hvilka en oberoende kyrka kan lemna utan afseende; om äfven den senare kan vägra att taga befattning med andra än dem, som iakttaga hvad hon fordrar för bekännande af den rätta tron, torde detta icke falla sig lika lätt för den förra. Hon måste känna sig skyldig tillse, att icke staten genom hennes förvållande invecklas i svårigheter, som menligt inverka på ej mindre sedligheten än äfven rättstillståndet inom det borgerliga samhälle, för hvars väl hon sjelf är satt att i sin mån verka och af hvars brister hon för egen del måste hafva känning i långt ifrån ringa grad. Jag föreställer mig, att om staten förklarar sig anse olämpligt att längre bibehålla konfirmationslöften och nattvardsgång såsom vilkor för rätt att ingå lagligt äktenskap, samt inskränker sig till att af vederbörande kontrahenter fordra viss kristendomskunskap, svenska statskyrkan icke skall under nu rådande förhållanden finna skäl deremot inlägga sitt veto. Redan nu helgar hon understundom med sin välsignelse äktenskapsförbund mellan personer, hvilka hon svärigen lär erkänna för sådana »Kristi tjenare», som vigselformuläret afser. Det må väl heller icke ligga något för henne motbjudande i att vid vigseltilfällen genom sitt presterskap uttala påminnelser om äktenskapets vigt och makars inbördes skyldigheter, bön om Guds välsignelse och önskan om frid och lycka, äfven om brudparet skulle af samvetsbetänkligheter hafva underlåtit att aflägga konfirmationslöftena eller, utan att hafva öfvergått till annat trossamfund, i en eller annan lärofråga hysa från hennes afvikande tänkesätt. Gällande vigselformulär torde ock lämpa sig mindre väl för äfven de renlärigaste lutheraner, om deras tro inskränker sig till blott munnens bekännelse, än det gör med hänsyn till gudfruktige separatister.

Men hvarken ateisten, den förstuckne separatisten, eller de samvetsömmaste medlemmar af vår statskyrka torde böra fränkänna kyrkan hvarje rätt i fråga om uppställande af fordringar på de kontrahenter, som begära hennes tjänst. Hon måste hafva rätt att tvinga till kunskap. Så länge hon genom sitt presterskap skall verkställa vigseln, kan hon med full rätt kräfva att dessförinnan få styrkt, det de trolofvade innehafva den kunskap i kristendomen, som hon satt såsom vilkor för sina medlemmars fullmyndighet och dessutom måste

erfordras för ett allvarligt uppskattande af den kyrkliga vigselaktens betydelse.

På dessa grunder vågar jag föreslå,

att Riksdagen ville för sin del besluta, det kyrkolagens 15 kap. 11 § skall erhålla följande lydelse:

De som etc. — — — — ligga; och skall ingen trolofvas, som icke eger den kristendomskunskap, hvilken för rätt att begå Herrans nattvard lagligen fordras.

Om motionens öfverlemnande till Lag-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 22 Januari 1879.

Sigfrid Wieselgren.

N:o 7.

Af Grefve **C. M. Björnstjerna**: *Om ändring af första punkten i § 8 bevillningsstadgan.*

Att bevillningsstadgan behöfver grundligt omarbetas, detta erkännes allmänt; de olika intressen, som dervid måste beaktas, torde dock så försvåra detta arbete, att ett snart slut derpå icke kan vara att förvänta. Så mycket nödvändigare blir då, att partiella förbättringar i författningen så fort ske kan verkställas, samt, framför allt, att deri förekommande verkliga orimligheter rättas. Till dessa sistnämnda räknar jag föreskriften, att den som eger endast 400 kronors årlig inkomst dock skall betala bevillning. Möjligt kan vara, att en dylik inkomst kunde skänka nödortftig bergning på den tid då detta stadgande infördes; numera är detta dock icke förhållandet. Den som nu endast har 400 kronors årlig tillgång, är helt enkelt *behöfvande*, och från en sådan hvarken bör eller kan staten utkräfvat penningar. Jag medger, att detta icke heller i verkligheten sker, när den dylika medellösa personer påförda beskattning i de flesta fall måste afskrifvas; men häri ser jag endast ett ytterligare skäl att rätta ett missförhållande, som endast framkallar onödigt skrifveri och trassel utan att medföra ringaste vinst för statsverket.